

วิธีดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ดังนี้ คือ

๑. การศึกษาคนควา

๑.๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา

๑.๒ ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๘ และแผนะแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๓ สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ สายสังคมศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา เกี่ยวกับการจัด และการดำเนินงาน ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๒. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น ๒ ชุด สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และนักศึกษาของวิทยาลัยครูในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

๒.๑ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกรูปแบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยอิสระ ซึ่งรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวอาจารย์การจัดกิจกรรม ข้อคิดเห็น ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา หลังจากนั้นจะได้นำผลที่ได้จากข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นของอาจารย์สังคมศึกษา มาวิเคราะห์คำตอบเป็นร้อยละของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบจากการประเมินค่าต่าง ๆ หากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แลวนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

๒.๒ แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะคล้ายกับแบบสอบถามของอาจารย์ คือประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยอิสระ เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักศึกษา ข้อคิดเห็นของนักศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรม ข้อคิดเห็น และปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์คำตอบเป็นร้อยละจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และหาค่าเฉลี่ยนำหนักของคำตอบจากการประเมินค่าต่าง ๆ หารส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอ และอภิปรายผลของการวิจัยต่อไป

๒.๓ การทดลองใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งของอาจารย์ และของนักศึกษาไปให้อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาจำนวน ๓ คน ลองตอบ ได้แก่อาจารย์

วิทยาลัยครูจอมบึง	๑	คน
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	๑	คน
วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	๑	คน

และทดลองถามนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของวิทยาลัยครูจอมบึง จังหวัดราชบุรี จำนวน ๔๐ คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์คำตอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรต่อไป

๓. ตัวอย่างประชากร ได้แก่

๓.๑ อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในวิทยาลัยครู ๗ แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่อาจารย์

๑. วิทยาลัยครูจันทเกษม	จำนวน ๘ คน
๒. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จำนวน ๔ คน
๓. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	จำนวน ๕ คน
๔. วิทยาลัยครูสวนดุสิต	จำนวน ๑๒ คน

๕. วิทยาลัยครูพระนคร จำนวน ๗ คน
 ๖. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จำนวน ๗ คน
 ๗. วิทยาลัยครูธนบุรี จำนวน ๕ คน

๓.๒ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ ๑ และ ๒ ของวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างนักศึกษา แห่งละ ๑๐๐ คน

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๔.๑ ผู้วิจัยได้ติดต่อขอจดหมายขอความร่วมมือจากกรรมการฝึกหัดครู เพื่อไปติดต่อกับผู้อำนวยการวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย แก่ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูที่เป็นตัวอย่างประชากร พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปส่ง และกำหนดวันเวลา ที่จะไปควบคุมการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาและรับแบบสอบถามคืนด้วย

๔.๒ การส่งแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๖ ได้เก็บแบบสอบถามครบตามจำนวนที่ต้องการ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๖

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามอาจารย์ไปตามจำนวนสถิติอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาของกรรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสถิตินี้ไม่ได้แยกจำนวนอาจารย์ที่สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตอนต้น หรือตอนปลาย แบบสอบถามของอาจารย์ที่ส่งไปยังวิทยาลัยครูต่าง ๆ จำนวน ๕๖ ชุด ได้รับคืน และคัดเลือกเพื่อใช้ในการวิจัยนี้ เพียง ๕๕ ชุด สำหรับแบบสอบถามของนักศึกษาที่ได้ส่งไปยังวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง แห่งละ ๑๒๐ ชุด ได้รับคืนและคัดเลือกไว้แห่งละ ๑๐๐ ชุด

๕. วิเคราะห์หาค่าข้อมูล

จากแบบสอบถามอาจารย์จำนวน ๕๕ ชุด และแบบสอบถามนักศึกษานักศึกษาจำนวน ๗๐๐ ชุด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์หาค่าข้อมูล คิคคำตอบเป็นร้อยละ

จากจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคะแนน (Weight) ออกเป็นระดับตามวิธีของลิเกอर्ट (Likert) คือกำหนดคะแนนเป็นดังนี้

ดีมากที่สุด	หรือทุกครั้ง	ให้คะแนนเป็น ๕
ดีมาก	หรือบ่อยครั้ง	ให้คะแนนเป็น ๔
ดีปานกลาง	หรือบางครั้ง	ให้คะแนนเป็น ๓
ไม่บ่อยดี	หรือน้อยครั้ง	ให้คะแนนเป็น ๒
ไม่ดีเลย	หรือไม่เคยเลย	ให้คะแนนเป็น ๑

เมื่อได้ค่าคะแนนแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคตินำหนักของคะแนน และกำหนดระดับค่าเฉลี่ยของการรวมกิจกรรม และความคิดเห็น ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	๔.๕๖ - ๕.๐๐	คิดเป็นค่า	มากที่สุด
ระดับค่าเฉลี่ย	๓.๕๖ - ๔.๕๕	คิดเป็นค่า	มาก
ระดับค่าเฉลี่ย	๒.๕๖ - ๓.๕๕	คิดเป็นค่า	ปานกลาง
ระดับค่าเฉลี่ย	๑.๕๖ - ๒.๕๕	คิดเป็นค่า	น้อย
ระดับค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๕๕	คิดเป็นค่า	น้อยที่สุด

การประเมินค่าอีกแบบหนึ่ง กำหนดคะแนนออกเป็น ๓ ระดับ คือกำหนดคะแนนเป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนนเป็น ๓
มาก	ให้คะแนนเป็น ๒
ปานกลาง	ให้คะแนนเป็น ๑

เมื่อได้ค่าคะแนนแล้ว ผู้วิจัยได้นำคะแนนดังกล่าวมาคตินำหนักของคะแนน และกำหนดระดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ดังนี้

๑ John W. Best, Research in Education (New Delhi. : Prentice - Hall of India (PVT), 1963), pp. 164-165.

ระดับค่าเฉลี่ย	๒.๕๖ - ๓.๐๐	คิดเป็นค่า	มากที่สุด
ระดับค่าเฉลี่ย	๑.๕๖ - ๒.๕๕	คิดเป็นค่า	มาก
ระดับค่าเฉลี่ย	๐.๕๖ - ๑.๕๕	คิดเป็นค่า	ปานกลาง

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร ^๒

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของมัธยิมเลขคณิต

N = f = จำนวนค่าคำตอบทั้งหมด

f = จำนวนความถี่

X = คะแนนของ Code คือ ๕,๔,๓,๒,๑
หรือ ๓,๒,๑

และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตรดังนี้ ^๓

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

จากการหาค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละของจำนวนคำตอบทั้งหมด และการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลของการวิจัยในรูปแบบตาราง และการอภิปรายผลเชิงบรรยายต่อไป

^๒ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ ๒,

พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓), หน้า ๔๐ .

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.